

BØRNE NOTAT 2/15

BØRNERÅDET · APRIL 2015

ERFARINGSOPSAMLING: BØRNS OPLEVELSER AF BØRNEHUSENE

Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold og Socialstyrelsen har iværksat en afdækning af hidtidige erfaringer med de fem landsdækkende børnehuse. Som led i denne erfaringsopsamling, hvor barnets perspektiv er i fokus, har Børnerådet gennemført en række interview med børn, som har været i børnehuse til afhøring, udredning eller behandling.

I dette notat præsenteres resultaterne af interviewene.

INDHOLD

Indledning / 2
Barnets viden om børnehuset / 3
Kontakten til de voksne / 5
Hjælp og omsorg / 6
De fysiske rammer / 8
Tid og sted / 11
Efterforløb / 11
Sammenfatning / 13
Gode råd fra børnene / 13
Baggrund og metode / 14

Jeg synes ikke rigtigt,
at der er noget, man
kan gøre bedre.

VIKTORIA 12 ÅR

INDLEDNING

Som et element i Overgrebspakken til beskyttelse af børn, der blev vedtaget i efteråret 2012, blev fem børnehuse etableret i oktober 2013. Børnehuse har til formål at varetage behandling m.m. af børn, der har været involveret i sager om seksuelle overgreb eller vold. Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale forhold og Socialstyrelsen har i foråret 2015 iværksat en erfaringsopsamling efter de fem børnehuse nu har fungeret i lidt over halvandet år.

Som led i erfaringsopsamlingen indgik Socialstyrelsen i december 2014 en aftale med Børnerådet om en kvalitativ interviewundersøgelse bestående af individuelle interview med børn, som er eller har været i kontakt med børnehuse.

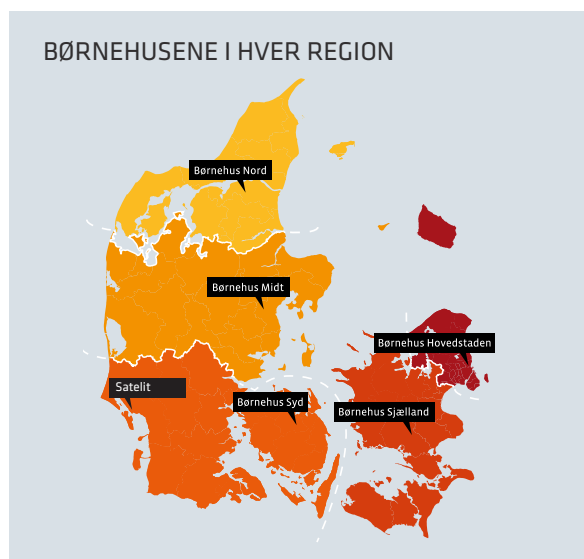
Erfaringsopsamlingen giver mulighed for at regulere på indsatsen ved bl.a. at spørge nogle af disse børn, hvordan deres oplevelser har været – og ikke mindst indsamle børnenes forslag til forbedringer, som andre børn kan få glæde af.

Børnehuse er en landsdækkende ordning, hvor der med barnet i fokus samarbejdes og koordineres mellem sociale myndigheder, politi og sundhedsfagligt personale. Børnehuse skal være børnevenligt indrettede huse, hvor målet er at sikre en tværfaglig indsats af høj kvalitet over for det enkelte barn eller den enkelte unge og dennes omsorgspersoner. Målet er desuden, at indsatsen skal være så skånsom som mulig for barnet.

I løbet af det første år af børnehuses levetid har der været ca. 1.000 sager i de fem børnehuse – heraf ca. 600 afsluttede. Også i fremtiden kan man altså forvente et relativt stort antal børn i børnehuse.

Resultatet af denne undersøgelse skal tegne et foreløbigt billede af i hvilken grad, det er lykkedes – set fra børnenes perspektiv – at leve op til formålet med børnehuse og dermed også give en indikation af kvalitet og forbedringsmuligheder inden for forskellige områder af børnenes samlede oplevelse.

Formålet med notatet er derfor at beskrive, hvordan børn oplever at være i et børnehus.

BØRNEHUSET:

- Yder psykologisk krisestøtte og krisebehandling til barnet/den unge og familie/omsorgspersoner.
- Vurderer barnets/den unges behov for lægelig undersøgelse.
- Videoafhører børn og unge op til 12 år.
- Vurderer barnets/den unges fremadrettede behov for særlig støtte og behandling.
- Rådgiver den kommunale myndighedssagsbehandler og bistår med at udrede og undersøge barnets eller den unges behov for støtte som led i den børnefaglige undersøgelse efter Servicelovens § 50.¹

1 <http://www.socialstyrelsen.dk/born-og-unge/overgreb/boernehuse>

Undersøgelsen består af interview med tre drenge og tre piger i alderen 11-13 år. Alle børn er blevet informeret om, at undersøgelsen er afgrænset til at handle om deres oplevelser med børnehuse og altså ikke om selve overgrebet eller mistanken om overgrebet. Børnene har ligeledes fået information om anonymitet og tavshedspligt og om, at det er frivilligt at deltage. Der er derudover indhentet skriftligt samtykke fra forældrene.

BARNETS VIDEN OM BØRNEHUSET

Når børnene bliver spurgt, hvad de fik fortalt og forklaret, da de skulle i et børnehus, er det for flere af børnene lidt vanskeligt enten at huske det eller at referere det, fordi det fremtræder uklart for dem. Det har oftest været børnenes mor, der har fortalt, hvad de skulle. Flere børn har, på trods af uklarheden, haft en forventning om, at børnehuset var et sted, hvor de var gode til at hjælpe børn. Dog giver mange af børnene udtryk for, at de var usikre på, hvad der konkret skulle foregå.

FORESTILLINGER OM, HVAD DER SKAL SKE

Viktoria på 11 år havde denne forestilling om børnehuset:

”Jeg havde faktisk ikke rigtigt fået noget at vide udover, at det var folk, der hjalp med..., altså hvis der var sket noget med ens forælder, sådan noget med, at de havde gjort noget, som de ikke måtte.”

For Viktoria var det ikke helt klart, hvad denne hjælp kunne bestå af, og hendes forestilling om det at skulle tale med en psykolog resulterede i tanker om, at der var noget galt med hende.

Hun siger: ”Fordi min far havde gjort noget forkert, og så vidste jeg, at jeg skulle ind og snakke med en psykolog. Og jeg tænkte; psykolog!? ... Så sagde jeg til min mor: 'Jamen, jeg er jo ikke psykopat' ja, når jeg tænkte psykolog, så troede jeg, at man var psykopat eller sådan helt tosset i hovedet.”

Mads på 13 år havde en samtale med sin mor om forløbet efter en afhøring. Han kan ikke fortælle så meget om, hvad han herefter forestillede sig, andet end at han havde fået at vide, at de ville kunne hjælpe ham:

”Hun sagde bare, at det var der, jeg skulle ind og tale med nogen, der kunne hjælpe mig”.

Hun sagde bare, at det var der, jeg skulle ind og tale med nogen, der kunne hjælpe mig.

MADS 13 ÅR

Amalie på 11 år husker også, at det var moderen, der fortalte hende om børnehuset, og at Amalie ville kunne forvente hjælp derfra: "Ja, hun fortalte, at det er sådan nogle, der hjælper børn og snakker med dem."

FORBEREDELSE

For nogle af børnene har der på grund af omstændighederne ikke været så meget tid til at blive forberedt på det, der skulle ske. Der har sandsynligvis været tale om, at de personer, som har fået mistanke eller viden om overgreb, har handlet hurtigt.

Joakim på 12 år fortæller, at han ikke er helt sikker på, om det var hans mor eller lederen på skolen, som fortalte ham om det, der skulle ske. Hans erindring om det er, at han på skolen fik at vide at, 'der er en sag som er kommet op'. Herefter blev drengen angiveligt hentet af politiet og kørt til børnehuset til afhøring.

Joakim: "Det var nogen politinogen, der kom i en hemmelig politibil."

Interviewer: "Vidste du godt det, eller var det noget, du fik at vide bagefter?"

Joakim: "I det at de kom, der sagde de, at de var fra politiet og viste skiltet og sådan."

Joakim kan ikke beskrive, hvad han på forhånd vidste om børnehuset, og hvad han kunne forvente derfra, og han kan ikke klart bekræfte, at det ville have været rart at vide noget mere på forhånd.

Interviewer: "Skulle man have gjort noget mere for at fortælle dig om, hvad det handler om?"

Joakim: "Neej" [trækker på det]

Sally, som er 12 år, havde heller ikke mulighed for at blive forberedt i god tid på at skulle til børnehuset. Hun fortæller om forløbet, at der blev handlet hurtigt efter, at hun havde fortalt en pædagog om hændelsen, og at hun straks derefter blev kørt til børnehuset til afhøring.

Hun fortæller bl.a. om oplevelsen:

"... mor troede jo, at jeg var i skole og det, men jeg var rigtigt blevet hentet, og så var jegovre i børnehuset og sådan noget... så det gik ret hurtigt."

Det står lidt uklart for hende, hvad hun efterfølgende fik at vide om det videre forløb – det hun husker er: "Jaa... Nej, jeg ved ikke helt, om det var det, men jeg fik i hvert fald at vide, at det var godt for mig, fordi så kunne jeg få snakket ud om... ja, hvordan det er."

Sally giver også udtryk for, at hun godt er klar over, hvad meningen med børnehuset er:

Interviewer: "Ved du egentlig, hvorfor man har lavet børnehusene?"

Sally: "Ja. Det er jo for at hjælpe børn, der..., der har været ude for lige præcis det som... ja."

Interviewer: "Ja..?"

Sally: "Med overgreb."

Andre børn har haft mulighed for i større grad at blive forberedt på det, der skulle ske. Amalie på 11 år fortæller om hendes første kontakt til børnehuset, og at hun havde mulighed for på forhånd

at møde den person, der skulle afhøre hende i børnehuset.

Hun giver her udtryk for, at hun tror, at de voksne havde sat sig ind i, hvordan hun havde det. Amalie siger:

"Først var hun lige herhjemme og snakke lidt med mig, inden jeg skulle derind."

Interviewer: "Nå, så du vidste godt, hvem du skulle snakke med?"

Amalie: "Ja, fordi at de tænkte nok, at det var bedst, inden jeg bare kom derned, og så kendte jeg slet ikke nogen."

KONTAKTEN TIL DE VOKSNE

For børnene har det ikke været klart, hvilken funktion de enkelte voksne har haft i børnehuset. Først når der spørges mere ind til det i interviewet, bliver det tydeligere for barnet, at der fx var tale om en fra politiet eller en psykolog. Børnene hæfter sig ved, at de voksne blot præsenterer sig med fornavn, og at deres oplevelse med den voksne har været positiv.

Helt samstemmende fortæller børnene, at de kun har mødt voksne, som de synes, er søde. Ingen af børnene har ideer til, hvordan de voksne kunne have opført sig på en bedre måde. Det er tydeligt, at børnene oplever, at de bliver mødt med stor grad af indlevelse, og at deres forventning om, at børnehuset er et sted, hvor de er gode til at hjælpe børnene, holder stik.

Det var virkelig rart at snakke med hende, for man kunne godt mærke, at hun havde snakket med børn før.

VIKTORIA 12 ÅR

Amalie har ikke alene en positiv oplevelse af det at blive forberedt på, hvem hun skulle snakke med; hun oplever også personerne som søde.

Interviewer: "Så du har snakket med to kvinder, og den ene var i hvert fald flink – hvad med den anden, hvordan var hun?"

Amalie: "Hun var også sød."

Mads har også et positivt indtryk af hende, han snakkede med i børnehuset:

"Hun var meget flink, sådan meget. Hun kunne godt leve sig ind i det, jeg sagde til hende. Ikke sådan total kold. Hun kunne fint forstå og leve sig ind i det. Meget hyggeligt."

Når vi taler om oplevelsen af kontakten til den voksne, svarer Viktoria på 12 år på spørgsmålet: "Var der noget ved hende, hun skulle gøre anderledes?"

"Nej, det synes jeg faktisk ikke, jeg synes, hun var rigtig god, som hun var, og det var rigtigt rart at snakke med hende. Det var virkelig rart at snakke med hende, for man kunne godt mærke, at hun havde snakket med børn før, fordi hun kunne forstå, hvis jeg ikke kunne sætte ord på det, så kom hun med nogle ord, det måske kunne være, jeg mente."

Oliver på 12 år holder fast på, at han ikke mener, at de personer, han har mødt, kunne gøre det bedre, og han har dermed ikke rigtig noget godt råd til dem. Oliver svarer til spørgsmålet om personerne i børnehuset kunne have gjort noget anderledes, så det var blevet bedre for ham: "Næ, de var dygtige nok."

HJÆLP OG OMSORG

Det positive indtryk af de personer, som børnene møder forstærkes nogle gange af, at de synes, at de konkrete metoder, som fx psykologen anvender, har været hjælpsomme for dem. Derfor er det vigtigt for nogle af børnene at fortælle, om det, de synes, har været særligt godt, og som de synes, man skal huske at blive ved med at gøre. Børnene lægger også mærke til – og sætter pris på – når der bliver taget særlige hensyn til dem, eller når der er fokus på små ting, som kan glæde børnene.

Det kommer dog også frem, hvor svært det kan være at komme sig over overgrebet, og i den forbindelse fortæller Sally, hvad hun har manglet i den hjælp, hun har modtaget:

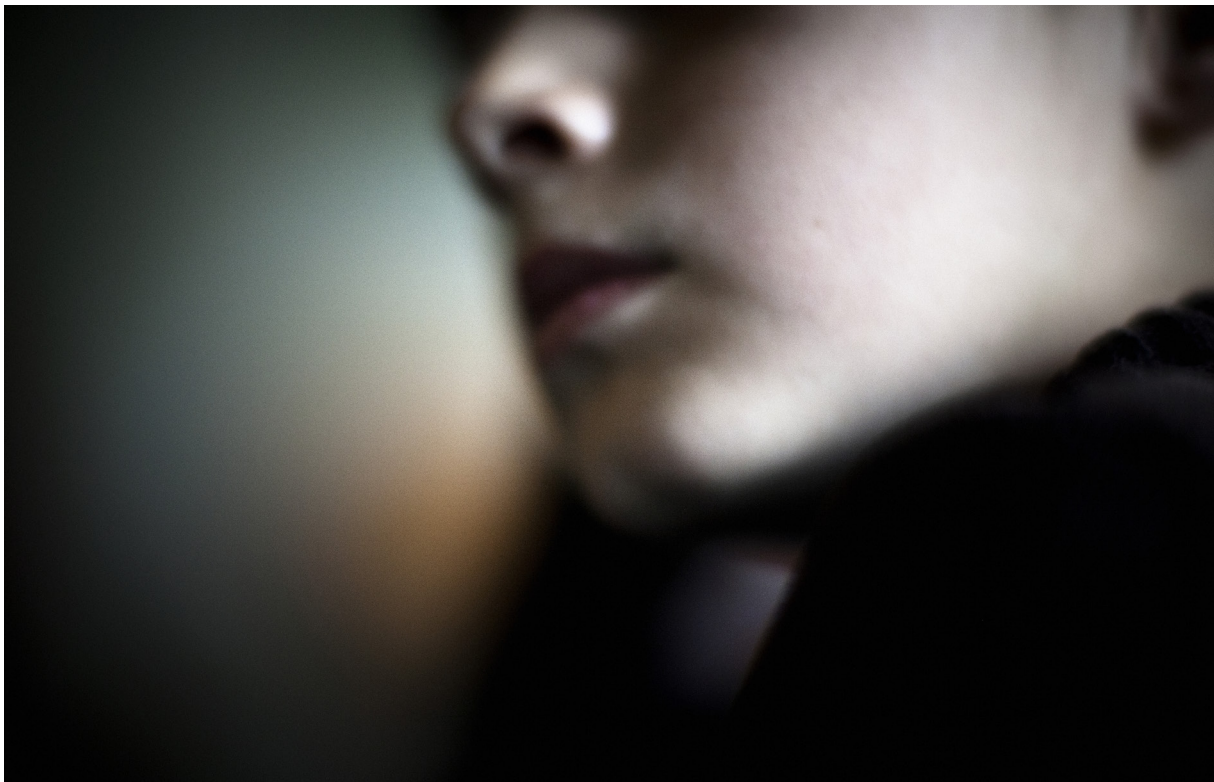
"Øhm, altså for mit vedkommende, der var det sådan, at man..., det var meget godt, man fik snakket ud og sådan, men man fik ikke så meget hjælp til at få tankerne et andet sted hen i hverdagene."

Videre fortæller hun, hvor svært det er at koncentrere sig om andet:

"Jeg ved ikke, om det er sådan for andre, men for mig er det det, der er mest træls ved alt det, jeg har været igennem. Man kan bare ikke lade være med at fokusere på det i skolen... det forstyrrer undervisningen også."

BEHANDLINGSTILGANG

Nogle af de gode konkrete metoder fortæller Viktoria og Oliver om.

Viktoria: "Jeg elsker at sidde herinde, fordi hvis jeg bliver for ked af det, så kan jeg altid gå over og tage en af de der smiley-bamser... Nej, men det er faktisk humørbolde. Så bruger man alle fire, så spørger de: 'Hvilken følelse har du lige nu?', 'Hvilken følelse har du, når vi snakker om din far eller din mor?'"

Interviewer: "Så kan det være nemmere at tage sådan en bold og sige 'Det er sådan her jeg har det?'"

Viktoria: "Det er denne her følelse blandet med denne her følelse, måske. At man både er bange og ked af det. Så kan man sige: 'Jeg er både bange for min far, og jeg er faktisk også ked af det, der er sket med min far'"

Hun fortsætter:
"... nogle gange får jeg bare lyst til at sige 'må jeg godt tage dem med hjem', for jeg synes, de er så

søde, for det er sådan nogle nemme nogen, som man også kan bruge, hvis du bliver sur eller ked af det over noget, der er sket i skolen i stedet for at begynde at slå på dine ting eller kaste med dem, så kunne man bruge dem der."

Nogle af børnene fremhæver det gode ved, at psykologen har givet dem mulighed for at tegne det, de gerne vil fortælle. Oliver kommer i tanke om det til sidst i interviewet, og det er meget vigtigt for ham, at det kommer frem som en metode, som har hjulpet ham rigtig meget. Han lægger samtidig vægt på, at det for ham er rigtigt godt at sidde med nogle "dimseting", mens der snakkes.

Viktoria fremhæver også det med at tegne, som noget af det bedste ved at være i børnehuset:

Interviewer: "Hvis du skulle fremhæve noget, som er særligt godt herinde?"

Viktoria: "Tegnestativet. Jeg elsker at tegne."

ET POSITIVT MINDE FRA BØRNEHUSET

At få en lille belønning for 'hårdt arbejde' har været vigtigt for nogle af børnene. Amalie fortæller, at det kunne være rart at få et lille klistermærke eller lignende ligesom hos tandlægen. Sally fremhæver, at der altid var saft, og at hun fik en lille slik-ting, inden hun gik hjem. For Viktoria har det også været vigtigt, at man i børnehuset var opmærksom på betydningen af at have et godt minde med fra forløbet.

Hun fortæller om betydningen: "... nede i rummet hernede, der står der sådan et fad med sten i, og der får du en, når du er færdig med at have samtaler..... altså stenene, de skal minde dig om børnehuset... og jeg kan stadig huske, hvordan min sten ser ud. Den ligger derhjemme. Men jeg havde det sådan, at verden den var dårlig, men min sten skal altså minde mig om, at verden kan både være god og dårlig."

Hun siger også:

"... og så sagde Annette [psykologen]: 'Husk nu, den kan minde dig om, at verden er altså både dårlig og god'... det er en sten, jeg nok ikke vil smide væk."

TRYGHED

For Viktoria handler tryghed i børnehuset bl.a. om forudsigelighed.

Hun er glad for det rum, hvor hendes samtaler med psykologen har fundet sted i hele forløbet og hun siger:

" Ja, det har været det her rum hver gang. Det er mit rum det her."

For Oliver har det haft betydning for oplevelsen af tillid og tryghed, at de har tilbudt ham noget at spise og drikke.

Interviewer: "Jeg tænkte på, om du kunne nævne noget af det, der var allerbedst af det, de gjorde?"

Oliver: "Det var den måde, de tilbød"

Interviewer: Tilbød? Altså tilbød dig at komme i børnehuset?"

Oliver: "Når jeg kom ind, så tilbød de mig et eller andet at drikke eller noget at spise... ja, så fik man sådan mere tiltro til dem, man snakkede med."

Det kommer også frem, at børnene er opmærksomme på, at børn kan have forskellige behov – også når det handler om det, de oplever som tryghedsskabende og hjælpsomt for dem.

Sally siger: "Ja. Der er jo mange forskellige..., altså det er jo forskelligt fra menneske til menneske, hvad ens behov er."

For Sally er det dog fx vigtigt, at hun for at føle sig tryk får mulighed for at føle ro indeni, og det kan hjælpe hende med rolige, afdæmpede farver i rummene.

DE FYSISKE RAMMER

Overordnet er de interviewede børn meget positive over for indretningen af børnehuse. De fleste af børnene har bidt mærke i, hvordan der var farver på væggene, at der var bløde stole, bamser i sofaen eller fjernsyn i venteværelset. Børnehuse opleves af børnene som et sted indrettet til netop dem. De fleste af børnene har lagt mærke til, at der har været billeder og wall-stickers med træer og dyr, som har virket tryghedsskabende, imødekomende og rare.

Interviewer: "Kan du huske, hvad du lagde mærke til første gang, du kom?"

Viktoria: "Ja, altså først så lagde jeg mærke til de der knagerækker, der ligner håndtag, synes jeg. Og så lige da jeg kom ind i det første rum, hvor der er kontor, når man kommer ind af døren, der var det første, jeg så, da jeg vendte mig om imod sofaen, det var tapetet med fuglene på, det, synes jeg, er rigtig flot. Det var sådan... det gjorde mig mere tryk."

Det var enkelt, børnevenligt.
Det var rart at være der.

MADS, 13 ÅR

Som citatet udtrykker, har børnene virkelig taget indretningen til sig, og mange af dem husker dekorationer og små detaljer i indretningen.

Sally forklarer, hvordan hun synes, at børnehuset var indrettet så både børn og voksne følte sig velkomne: "Det var sådan, at der var både noget for unge, og så var der noget for voksne og noget for børn, det var ligesom blandet sammen i en god kombi. Så det var rigtigt..., ja det var rigtigt behageligt at være derude."

Sally understreger også, at det godt kan blive for voldsomt, hvis der er for mange farver og indtryk i et rum:

"Jeg synes, det skulle være rolige farver. Så falder man helt ned, så man ikke skal tænke på en hel masse ud over det, fordi man har ligesom nok at tænke på, når man er derinde... sådan nogle tilbageholdende farver, så man føler ro indeni."

Sally fortæller, at der i afhøringsrummet var afdæmpede mørke farver, som gjorde hende mere rolig.

VIDEOAFHØRING

At blive afhørt er en af de ting, som børnene nævner, som det sværeste. Dog er de glade for, at afhøringen har fundet sted i børnehuset og ikke på politistationen. Ikke desto mindre er det en svær situation for dem at vide, at samtalen optages på video, og at der sidder mennesker og ser på. Det udfordrende ligger først og fremmest i, at videokameraernes størrelse

og placering overrasker børnene. Kameraerne er i et af børnehusestene så tydelige, at de gør børnene utrygge. Børn fra et andet børnehus fortæller dog, at de slet ikke kunne se kameraerne.

Oliver mener derfor også, at det ville være at foretrække, hvis kameraerne kan gøres så små som muligt, allerhelst så man slet ikke kan se dem.

Interviewer: "Hvordan er der i afhøringsrummet?"

Viktoría: "Ja men jeg synes, at det var faktisk lidt sjovt, for jeg havde tænkt med det samme, at det var ligesom CSI."

Interviewer: "Ligesom hvad?"

Viktoría: "CSI sådan en krimiserie, så når de skal afhøres, så er der sådan nogle små kameraer, men de der kameraer, de var bare store, sådan nogle store klodser."

Interviewer: "Nå og hvor sad de henne?"

Viktoría: "Altså så var der et lige foran mit ansigt, så var der et oppe i hjørnet og et oppe i det andet hjørne, og så var der en mikrofon bag ved mig. Og den skulle Morten så kigge på, fordi hvis han havde glemt at sige noget, så lyste den rødt."

Det er forskelligt fra barn til barn, om de har været bevidste om, at der har siddet andre og har kigget på den direkte video fra afhøringen. Viktoria mener, at det var godt, at hun ikke vidste det.

Interviewer: "Hvordan synes du, det var, at du ikke havde vidst det?"

Viktorija: "Det synes jeg var fint, fordi hvis jeg vidste det, så havde jeg jo nok ikke sagt alle de ting, jeg gjorde."

Afhøringsrummet beskrives af et af børnene som et alvorsrum, fordi det, sammenlignet med børnehushets andre rum, ikke opleves nær så hyggeligt.

Viktorija: "Der var ikke så meget i rummet. Det var ikke så hyggeligt. Jeg synes, det var sådan et alvorsrum, virkelig alvor. Det eneste, der stod ved siden af sofaen, var en plante."

Selvom videoafhøringen i børnehuset er vanskelig for børnene, så kan de børn, som har oplevet politistationen bekræfte, at det er værd at undgå, at de skal møde op dér.

Som et af børnene fortæller, så giver det en dårlig mavefornemmelse at skulle på politistationen, hvor imod børnehuse associeres med noget rart og et sted, der er lavet netop til børnene.

Mads som netop var fyldt 13 år, da sagen kom frem, oplevede at blive afhørt på politistationen. For ham var det ikke ubehageligt, men han kan samtidig godt sætte sig ind i, at det kan være ubehageligt for nogle andre børn.

Interviewer: "Det er jo netop det, man gerne vil undgå. At børnene skal ind på politistationen."

Mads: "Men jeg havde heller ikke rigtig noget imod det. Altså ... men jeg kan godt forstå, at det kan være skræmmende at komme ind på en politistation."

At det for nogle børn kan være en overvældende oplevelse at have med politiet at gøre, er Viktoria et eksempel på. Hun har oplevet at være på politistationen i forbindelse med at hendes mor blev afhørt:

- Interviewer: "Du skulle ikke på politistationen og afhøres?"
- Viktoria: "Nej, jeg skulle være et sted, hvor det hed børnehuset, og hvor det var mere for børn. Det var alt, hvad jeg havde fået at vide."
- Interviewer: "Ja, det var lige præcis det, man tænkte, fordi engang var det faktisk sådan, at man skulle afhøres på politistationen, og så tænkte man arh, det her det går ikke."
- Viktoria: "Ja, for jeg kunne ikke så godt lide at komme op på politistationen, det giver en dårlig mavefornemmelse, jeg havde det ikke godt i maven."

VENTEVÆRELSE

Det er de færreste af de interviewede børn, som har brugt tid i venteværelset, fordi børnehusets personale har modtaget dem med det samme. Dog har de alle lagt mærke til, at venteværelset har været indrettet til børn.

En af drengene på 12 år har lagt mærke til, at der var fjernsyn og controllere i venteværelset, hvilket appellerede til ham. Og det, at der er tænkt på, at børnene skal have noget at tage sig til i ventetiden forbindes med noget rart og hyggeligt.

- Joakim: "Der er nogle ting [i venteværelset] børnene kan lege med og et fjernsyn, så de kan hygge sig lidt med det."

Andre af børnene bemærker, at de ting, der er i venteværelset er rettet imod yngre børn, da der mest har været legetøj.

Et af børnene bemærker også, at det er fint for de voksne at kunne sidde i venteværelset og få sig en kop kaffe, mens de venter på, at børnene er inde til samtale, og det er tydeligt, at det er vigtigt for

hende, at hendes forældre også føler sig godt tilpas, mens hun er til samtale.

TID OG STED

Flere af de interviewede børn fortæller, at de har været nødt til at tage fri fra skole, for at de kan nå deres samtale i børnehuset.

- Viktoria: "Det har altid været sådan, at jeg var nødt til at tage hjem i tolv-frikvarteret."

Overordnet er der dog ingen af de interviewede børn, som har oplevet at det var en lang rejse at komme til børnehuset. Flere kan dog godt sætte sig ind i, at det kan opleves som svært at skulle rejse langt for at komme til samtale i børnehuset. Sally har haft en god oplevelse med at blive kørt fra Jylland til børnehuset i Odense, men hun kan samtidig godt sætte sig ind i, at det for nogle kan være en lang tur.

Sally fortæller om køreturen:

"Altså nu blev jeg jo hentet fra skole og hjem igen, så nej, jeg synes ikke, at det var sådan langt."

Til spørgsmålet om det var slemt at skulle køre så langt, svarer hun: "Nej overhovedet ikke, men jeg tænker også lidt, fra det jeg har hørt fra mine venner, at de ikke engang kan klare at køre i bil i tyve minutter."

EFTERFORLØB

Alle børnene giver udtryk for, at det har været et passende forløb i børnehuset, og de synes at deres forløb stoppede på det rigtige tidspunkt. Dog er flere af børnene lidt usikre og vævende, når der spørges ind til et eventuelt efterforløb med en psykolog, og det fremgår, at det kunne have været rart at have muligheden for at komme tilbage og snakke med psykologen fra børnehuset, når man får en skidt periode.

Ventetid på nye behandlingsforløb er også noget der bliver lagt mærke til, og det opleves som irriteren-

de – også selvom der tilsyneladende kan være gode grunde til det.

Interviewer: "Fortalte hun dig, hvor mange gange I skulle snakke sammen?"

Viktoría: "Nej, det vidste jeg ikke. Jeg tror, jeg havde været herinde seks gange, så sagde hun 'Det kan være, at næste gang bliver den sidste'. Og så da vi kom til den næste gang, så sagde hun 'Jeg tror faktisk, at det er bedre, at du får en tur til'."

Interviewer: "Men hvad så, da hun sagde, at nu skulle I til at afslutte, synes du, det var okay?"

Viktoría: "Ja, jeg synes, det var fint, men jeg kommer også sådan lidt til at savne at komme herind og snakke. For jeg kan rigtig godt lide at være herinde."

Sally oplevede at hendes behandlingsforløb gik i stå imellem børnehus og kommune. Da forløbet i børnehuset var afsluttet, opstod der en pause i forløbet, da det tog tid, før kommunen fik sagsbehandlet, og barnet efterfølgende kunne starte i et forløb hos familierådgivningen.

Sally fortæller om ventetiden:

"Jo, de var i hvert fald langsomme i kommunen."

Hun siger også, at hun faktisk havde en forventning om, at hun kunne starte med det samme:

"Der var..., altså det var meningen, at jeg skulle være startet med det samme, men så, som sagt, så Anna, mener jeg nok at hun hedder, hun blev jo syg."

Viktoría har en helt klar forventning til, at det er hendes sagsbehandler, som skal følge op på, om hun har brug for yderligere hjælp. Hun kender sin sagsbehandler og ved, at hun interesserer sig for, hvordan Viktoría har det.

Hun siger om sagsbehandleren:

"Fordi det var hende, der skulle snakke videre, det var hende, der skulle snakke med mig og tjekke: 'Har

hun brug for at snakke med en psykolog mere, eller har hun ikke?'"

Hun siger også, når vi snakker om et evt. videre forløb:

"Jeg tror, at der kommer et møde igen, hvor jeg skal snakke med hende om det. Men det ved jeg ikke endnu."

BRUD I RELATIONER

Da Mads' forløb i børnehuset blev afsluttet, var han enig i, at han havde det bedre og var inde i en god periode. Efterfølgende fik han det igen skidt og havde brug for nye psykologsamtaler. Men hans forløb i børnehuset var endegyldigt afsluttet, og han har ikke mulighed for at komme tilbage. Mads har efterfølgende gået hos to forskellige psykologer, da han af flere omgange har haft brug for at starte i forløb igen.

Mads: "Mit forløb i børnehuset var afsluttet, men så fik jeg en ny periode, hvor jeg havde det skidt. Så fik jeg nye psykologsamtaler med en ny en. Ikke i børnehuset."

Interviewer: "Ville du da gerne have været til bage til den du havde snakket med i børnehuset?"

Mads: "Ja, men det kunne vi ikke. Det ville have været rart, hvis jeg havde fortsat med hende."

Mads fortæller om forløbet: "Det er det igen, at jeg afslutter med en psykolog, så får jeg det skidt igen, og så får jeg et nyt sted. Det er sket tre gange."

Mads er ærgerlig over ikke at have mulighed for at komme tilbage til den psykolog, han har haft et forløb med i børnehuset. Det er svært at skulle starte et nyt forløb op og etablere en ny relation til en psykolog, og selv om Mads synes godt om de psykologer, som han har været i forløb hos siden børnehuset, ville han foretrække at kunne have kommet tilbage til børnehuset.

De gjorde det bedste, som de kunne.

OLIVER 12 ÅR

SAMMENFATNING

Alle seks børn beskriver deres helhedsoplevelse med børnehuset som positiv. Når børnene bliver bedt om at vurdere oplevelsen på en skala fra 0-10, giver stort set alle børn 9 eller 10 – en enkelt sågar 10+. Børnene skal generelt tænke lidt over gode råd og forbedringsforslag, og deres råd har generelt karakter af, at børnehuset skal gøre mere af det, de allerede gør.

Noget af det, børnene fremhæver som positivt, er:

- at de voksne er søde.
- at der tages hensyn, og at de voksne er omsorgsfulde.
- at man får mulighed for at tale det hele igennem og ikke går rundt med det alene.
- at have et minde med fra børnehuset.
- at der er pæne farver og børnevenlig indretning.
- at opleve at det hjalp at være i børnehuset.

Børnene har dog også forslag til forbedringer og konkrete råd til, hvad der kunne gøre det bedre i børnehuset. Børnene foreslår, at man skjuler kameraerne i videorummet lidt mere, at børnene får en slags 'belønning' efter den enkelte samtale eller ved afslutning af forløbet i form af en ting, der kan minde dem om forløbet.

De synes også, at man skal huske på, at børn kan have forskellige behov, og at det kan være vigtigt for børnene, at der er noget at vælge imellem, når de får tilbudt tryghedsskabende ting såsom puder, tæpper, bamser etc. Et par af børnene kunne således

godt tænke sig, at man blev tilbudt lidt at spise. Et af børnene mener, at det vil være en forbedring, hvis man er opmærksom på at give børnene mere konkret hjælp til at få ubehagelige tanker væk. Der peges også på, at det vil være godt på et senere tidspunkt at kunne snakke med børnehusets psykolog igen, hvis barnet får brug for det. Et barn nævner desuden, at det vil være bedre, hvis der var lidt mere energi og lethed i samtalerne, så det ikke kun handlede om at sidde på en stol og snakke.

GODE RÅD FRA BØRNE

- Skjul kameraerne lidt i videoafhøringsrummet.
- Giv en "belønning".
- Giv et minde med hjem fra forløbet.
- Sørg for mange forskellige puder, tæpper, bamser etc.
- Tilbyd noget mad.
- Tilbyd det samme rum fra gang til gang.
- Giv konkrete råd til, hvordan tankerne kan afledes, så man bedre kan koncentrere sig.
- Varier samtalerne lidt, så man ikke kun sidder og snakker.
- Giv mulighed for at fortsætte i efterbehandling med den psykolog, man kender fra børnehuset.

BAGGRUND OG METODE

UDVÆLGELSE AF BØRN OG REKRUTTERING

Børnehus Syd, Odense / Esbjerg samt børnehus Sjælland har været Børnerådet behjælpelig med at rekruttere børn til undersøgelsen.

Rekrutteringen er derfor foretaget af personer, som har godt kendskab til barnet og familien, hvilket er betydningsfuldt i forhold til de problematikker, som børnehusets målgruppe har, og den potentielle sårbarhed hos det enkelte barn. Børnerådet har derfor opstillet det kriterie for udvælgelsen, at børnehusets medarbejdere skulle lave en vurdering af, i hvilken grad man kunne forvente, at barnet var i stand til at håndtere en samtale med Børnerådets medarbejder om forløbet i børnehuset og ikke om selve overgrebet.

Børnerådet har fået kontaktoplysninger på fire børn fra hvert af de to børnehuse og har i februar og marts 2015 taget kontakt til børnene og familierne, indhentet skriftlig samtykke fra forældrene, lavet konkrete aftaler for de enkelte interview og gennemført individuelle interview af ca. ½ times varighed med børnene.

Alle familier har taget positivt imod Børnerådets henvendelse, og børnene har fået tilsendt et brev stilet til dem, hvor formålet med interviewet var beskrevet, hvordan det skulle forløbe og med et billede af Børnerådets psykolog, som skulle gennemføre samtalen med barnet.

GENNEMFØRELSE

To af familierne har måtte aflyse den indgåede aftale af hensyn til barnet.

Der er gennemført interview med i alt seks børn. Et enkelt interview er foretaget i børnehuset i Odense, fem interview i barnets hjem.

Det overordnede indtryk er, at alle seks børn er blevet godt forberedt på interviewet; de har været bekendt med det brev, Børnerådet har sendt til dem, og de har

– efter den første indledende snak med Børnerådets medarbejder – sagt ja til at blive interviewet på baggrund af en tilsyneladende klarhed over samtaleindhold og afgrænsning. Det er Børnerådets vurdering, at børnene har følt sig trygge ved interview- og samtaleformen, og de har alle vist forståelse for, at samtalen ikke skulle omhandle et eventuelt overgreb. Børnene har – med ganske få undtagelser – selv været gode til at foretage og holde denne afgrænsning interviewet igennem.

Børnene har generelt været imødekommende med hensyn til at fortælle om deres oplevelser, dog med varierende grad af fortællelyst. Der har været stor forskel på, hvor lang tid siden det var, at barnet var i Børnehuset. To børn var stadig i den afsluttende del af et forløb med psykolog, to børn ventede, ifølge moderen, på opfølgende psykologisk behandling. En dreng var i behandlingsforløb nr. to efter afslutningen i børnehuset, og en pige var i gang med et gruppeforløb i andet regi.

De fleste af børnene har udtrykt, at de vidste at deres sagsbehandler var involveret i deres forløb. Næsten alle børn har kunne referere oplevelser med politiet og afhøring. Ingen af børnene har kunne bekræfte, at have haft kontakt med sundhedsmyndighederne i forbindelse med deres kontakt til børnehuset.

INTERVIEWMETODE

Interviewene har været gennemført som semistrukturerede interview med emner og underspørgsmål. Ud fra et indgangsspørgsmål har barnet i høj grad selv kunne lede vejen i interviewet. På den måde får interviewet præg af en samtale med barnet.

Barnet er inden interviewets start blevet fortalt, at det betragtes som ekspert på det at have haft oplevelser med børnehuset, og at Børnerådets medarbejder ikke ved, hvordan det er som barn at være i et børnehus. Samtidig har interviewer talt med barnet om, at det at deltage i interviewet måske kan være med til at gøre forholdene bedre for andre børn, der får kontakt til et børnehus.

Hvert interview er blevet lydoptaget. De anonymiserede, transskriberede interview er blevet gennemlæst og analyseret af to af børnerådets medarbejdere.

MÅLGRUPPEN

Da børnene i undersøgelsen har været involveret i overgreb eller mistanke om overgreb, er der stor sandsynlighed for, at børnene i varieret grad er traumatiserede. Alle børnene har været eller er aktuelt i behandlingsforløb, og de er derfor bekendt med den proces, det er at lukke op og ned for ubehagelige angstprovokerende oplevelser. I den proces gør børn – ligesom voksne – brug af forskellige forsvarsmekanismer. Det kan derfor ikke udelukkes, at de svar eller forklaringer, som børnene i undersøgelsen giver, kan være præget af fx fortrængninger eller fordrejninger af oplevelsen.

Dette gør ikke i sig selv undersøgelsen og børnenes udtalelser utroværdig, men det er en faktor, man som læser alligevel bør have i mente. Set i et større perspektiv, hvor barnet måske har været udsat for overgreb igennem længere tid, vil fx et tilbud om omsorg kunne opfattes forholdsmæssigt mere ukritisk og positivt end for andre børn. På samme måde er et barns manglende erindring om noget, ikke nødvendigvis et udtryk for, at det ikke har fundet sted, men for barnet kan det være hensigtsmæssigt ubevidst at skyde erindringen væk og fokusere på andre ting.

Denne undersøgelse giver alene et fingerpeg på, hvad barnet oplever som betydningsfuldt, men enhver af barnets udtalelser skal samtidig ses som netop det det er; barnets egen oplevelse.

BØRNENOTAT

2/15 · APRIL 2015

BØRNEINDDRAGELSE SUSANNE BANG DAHL

ANALYSE OG TEKST LINE EMMA JØNSEN OG SUSANNE BANG DAHL

REDAKTION FLEMMING SCHULTZ

BØRNERÅDET VESTERBROGADE 35A · 1620 KØBENHAVN V · WWW.BRD.DK · E-MAIL: BRD@BRD.DK

FOTO JEPPE CARLSEN · **LAYOUT** PETER WALDORPH

TAK TIL ALLE BØRN OG VOKSNE DER HAR BIDRAGET TIL UNDERSØGELSEN

Børnerådet
